

פרשת ויגש

מרשימות הגאון רבי יהושע גריינימן שליט"א

ידבר נא עבדך דבר (מ"ד י"ח), כתב הרמב"ן טעם ידבר נא עבדך דבר לאמר כי דברים מועטים ידבר, לא יהיו עליו לטורח, והנכון בעיני כי "דבר" הוא התמורה אשר יחלה פניו להחליף בנימין אחיו בו, כי לא יבקש ממנו דבר אחר, ושאר דבריו פיוס ובקשה לזה עכ"ל, ושמעתי לבאר דכוונתו ז"ל בפירושו השני דתיבת דבר משמש הרבה לענין עיסקא ותמורה וכיו"ב כמו לקיים כל דבר, ממצא חפצך ודבר דבר, ועוד, וזה שאמר לו יהודה תא נעביד עיסקא ואני אהיה תמורתו, וזימנין פי' אחר ל"דבר" עי' רמב"ן שמיני י' ג', וכן אשר יזיד לדבר דבר בשמי, וכן בפרשת וישב והשיבני דבר, וכן התאנף בי על דבריכם עיי"ש ברש"י.

אך טרף טורף ולא ראיתו וגו' (מ"ד כ"ח), לכאורה אחר שאמר שכבר נטרף מה יש להוסיף ולא ראיתו, אלא שהיה כמסופק אם אכן נטרף, {ולשבטים אמר לעיל (מ"ב ל"ח) ואחיו מת, לחזק מניעת שליחותו עמהם}, ובשלהי מסכת סופרים איתא שמ"מ כסבור שהוא חי עיי"ש באורך, (א.ה. הועתק בסוף).

וכן בילקוט שמעוני פרשת וישב רמז קמ"ג איתא כן, א.ה. ז"ל הילקוט שאל מין אחד לרבינו אפשר שהמתים חיים אבותיכם אינם מודים ואתם מודים, מה כתיב ביעקב וימאן להתנחם אילו היה יודע שהמתים חיים היה ממאן להתנחם, א"ל שוטה לפי שהיה יודע ברוח הקדש שהוא חי ואין מקבלין תנחומין על החי, ועיי"ש בזית רענן דא"כ למה לא האמין למה שאמרו לו שהוא חי, משום שאח"כ כשארכו הימים ולא שמע ממנו היה סבור שהוא מת, אך מ"מ י"ל שהיה תמיד מסופק בדבר. א.ה. וכ"פ בשכל טוב וז"ל ואומר אך טרף טרף. אך לשון מיעוט, כלומר שנסתרה דרכי, ואין רוח הקודש עמי, ואיני יודע הברור, אלא שלא ראיתו עד הנה, וע"ע באבע"ז שפירש שולא ראיתו הכוונה שהרי לא ראיתו.

אשר אין חריש וקציר (מ"ה ו'), י"א דהיינו ספיחין וכעין דרשת ר"ע בפרשת בהר, ובשם ר"ת פי' בעה"ת דיש מקומות במצרים שהיה גדל על הנילוס, א.ה. ז"ל המושב זקנים אשר אין חריש וקציר, תימה אם אין חריש פשיטא דאין קציר ומה צריך לומר דאין קציר, וי"ל דיש שזורע בלא חריש שנילוס מטשטש הקרקע, ועוד י"ל דאפילו ספיחים לא היו נמצאים כדאמר פרק מקום שנהגו (פסחים נ"ב ב') כיון שאין אתה זורע מאין אתה קוצר, אלא מכאן שהספיחים אסורים עכ"ל.

ועיין בבעל הטורים כאן וברש"ש פסחים מ"ז ב' ול"ע כעת, א.ה. בביאור למה כתיב אשר אין חריש וקציר ולא אשר אין זרע וקציר, וכתב ע"ז בעל הטורים וז"ל דודאי לא בא יוסף לבטל גזירת המקום דאמר עוד כל ימי הארץ זרע וקציר לא ישבותו. על כן אמר אשר אין חריש וקציר, כי ודאי לא ישבותו זרע וקציר וכשיזרעו יקצורו, וכאן לא רצו לזרוע שאמרו מוטב שנאכל מה שבידינו ממה שנזרע אותו ואולי לא נחיה עד שנקצור אותו (עיין תענית ה א). על כן אמר חריש וקציר ולא אמר זרע וקציר, והרש"ש בפסחים שם פירש שהיו נוהגים לחרוש במחרישה שהיה בה מקום נקוב לזרעים שהיו נופלים בשעת החרישה, ולכן תרגם אונקלוס דלית זרועא וחצדא.

כי פי המדבר וגו' (מ"ה י"ב), היינו בלשון הקדש, ויש לכיון דנכלל בזה שנתכוין לומר להם שא"כ שמעתי כל דבריכם שאמרתם אבל אשמים אנחנו וכו' ואת שובכם בתשובה על מכירתו, וניחמם בזה שכבר ראה ששבו בתשובה.

ואאמו"ר זללה"ה היה אומר שניכר בשפת האדם אם זהו השפה שלו מנעוריו או שלמדה אח"כ, וזהו שאמר כי פי המדבר אליכם דהיינו ששפת לשון הקדש היא השפה שלי מנעורי, וכ"כ התומים כאן שבשפה אחרת א"א להבחין כ"כ אם זהו שפתו.

והקול נשמע וגו' (מ"ה ט"ז), כל מה שהיה כאן ע"כ היה מעשה ניסים גדולים אשר לפתע פתאום נמחק ונשכח כל העבר כולו, בקרב המוני המצרים, (א.ה. כלומר כל מה שדיבר יהודה קשות וכל הגבורות שעשה כנגד יוסף והמצרים), וכיון שהגיע זמן הישועה אשר קץ שם לחושך מיד נתהפך כחותם הכל ושמחו בהגיע יעקב ובניו, והיפלא מד' דבר ומספר שנשכח מכולם הכל מכל כל, {ועי' תוס' סוטה מ' ב' ד"ה וכל בשם הירושלמי שכל ישראל כולם היו שוכחים את השם המפורש ששמעו מפי כהן גדול בבהמ"ק מיד אחד ששמעוהו, וכהנה ניסים לרוב}.

ולכו **בואו וגו'** (מ"ה י"ח), אפשר לפרש לשון זו ייחוד שימחרו בהליכה ובביאה, עיין רמב"ן ד"ע תפ"ח בפרשת וילך איש, וכן ראיתי בשם לקח טוב, א.ה. ז"ל שתהא הליכתם כביאתם זה אחר זה שלא תתעכבו לשם עכ"ל, וכן צריך לפרש בריש מלכים לכו ובואי אל המלך שלמה.

ועינכם אל תחוס וגו' (מ"ה כ'), ר"ל שמשאירים רכושם לבז, ושלא ימתינו עד שימכרום, ומ"מ כל בהמתם לקחו שהרי כתיב לקמן וצאנכם ובקמם וכל אשר להם הביאו, ואין ראוי להשאירם לעכו"ם שיחטאו על ידם, וגם אין להם מרעה שם, וכן כמה דברים שא"א ליקח מפרעה לקחו כדכתיב אשר רכשו וגו', עיי"ש ברש"י, משא"כ שאר דברים.

ויבאו ארץ כנען וגו' (מ"ה כ"ה), עיין תו' הנדמ"ח דמרוב דאגה שנשתההו כבר כמה ימים (בויכוח עם יוסף ובמאסר וכו') יצא יעקב והמתין להם על גבול ארץ ישראל, ומשום הכי כתיב ארץ ולא ארצה דלשון ארצה משמע בעומק, ולפי זה ניחא ג"כ מאי טעמא כאן הקדים ארץ כנען ואח"כ כתיב אל יעקב אביהם ולעיל בפרשת מקץ כתיב אל יעקב אביהם ארצה כנען ועיי"ש בפרשת מקץ מש"כ בזה, ושבעים פנים לתורה. א.ה. ז"ל שם ויבואו אל יעקב אביהם ארצה כנען (מ"ב כ"ט), בויגש כתיב קודם ויבאו ארץ כנען אל יעקב אביהם, עיין העמק דבר, (שכתב וז"ל עיקר הביאה היה לאביהם, וגם בשביל שהיא ארצה כנען), והשיב אאמור"ר זללה"ה דכאן שהיו בצרה וצוקה באו מיד לשפוך ליבם לאביהם {והיו ביסורים גדולים בידעם חטאם, אך לא היו יכולים לשפוך ליבם לאביהם ולבקש שיעתיר בעדם על מחילת חטאם הגדול, ולא היה לאביהם במה לתלות יסורים אלו}, משא"כ התם לא באו מיד.

אנכי ארד וגו' (מ"ו ד'), איתא בזהר אר"ח אילו ידעו הבריות כבודו הגדול של יעקב בשעה שא"ל הקב"ה אנכי ארד עמך מצרימה היו מלחכים האדמה ג' פרסאות סמוך לקברו.

גרשון קהת (מ"ו י"א), ולא כתיב וקהת כי קהת נשא הארון ואיננו נטפל, כן פי' בבעה"ת הנדמ"ח עיי"ש, וצריך ישוב בהא דכתיב להלן צפיון וחגי שוני וגו', ושמה משום דדרשינן בשכל טוב שהיה משונה הכאתו ונתקיים בו וטרופ זרוע אף קדקד, ה"נ הוא היה גיבור למאד, ולא נטפל לחגי, ומיהו יש עוד כמה שמות שצריך ליישב אא"כ הוא משום הפיסוק טעמים, וצ"ע. (א.ה. ועי' במנחת שי שכתב בשם מסורה כ"י וז"ל בראשית גרשון קהת, בדברי הימים גרשם קהת, שאר' גרשון וקהת).

בני רחל אשת יעקב (מ"ו י"ט), פירש רש"י ובכולם לא נאמר בהן אשת אלא שהיתה עיקרו של בית, וכן צריך לפרש במגילת אסתר דכתיב כמה פעמים זרש אשתו דר"ל דהיא היתה עיקר של בית ליעיץ ברוב רוע, ולהחליט.

מפים וחופים (מ"ו כ"א), עיין מש"כ בפרשת וארא דבתרגום יונתן כתב שבזמן שנפרד יוסף ממנו היה בן שמונה עשרה שנים וראוי להילולת חופה, ונעלם (כלומר שנמכר), והוא היה בן י"ז שנים, משמע דבן י"ח לחופה הוא י"ז ויום אחד עיי"ש.

כל הנפש וגו' כל נפש ששים ושש (מ"ו כ"ו), עיין ברמב"ן שהביא מהמדרש שלדעת ר' יהודה נשאו השבטים תאומותיהן, וצ"ל דכל אחד לקח שלא מאמו דשרי לבני נח, ועיין בטור כאן, {וצ"ע ובירור לענין יחוד בזה, שאינו מאב אחד, (כלומר האם שרי לב"נ להתייחד עם בת אמו מאב אחר, שהרי אינה קרובתו)}, די"ל דלזה אהני הא דאנשי כנה"ג יומא ס"ט דלא מיגרי איניש בקרובתיה, ועיין ברי"ו ובאחרונים לענין יחוד בשאר קרובים, ועיין בתו' הרא"ש שלהי קדושין פ"א ב' ד"ה מתייחד}.

ויפול על צואריו (מ"ו כ"ט), כתב רש"י בשם המדרש אבל יעקב לא נפל על צוארי יוסף ולא נשקו משום שהיה קורא את שמע, ועיין מהרש"א יומא י"ט ב' בהא דאמרו דהמרמז בק"ש עליו הכתוב אומר ולא אותי קראת יעקב, עיי"ש. א.ה. בגמ' יומא י"ט ב' איתא תניא רבי אלעזר חסמא אומר הקורא את שמע ומרמז בעיניו ומקרץ בשפתותיו ומראה באצבעו עליו הכתוב אומר ולא אתי קראת יעקב, ופירש המהרש"א וז"ל ולא אותי קראת יעקב כו'. מבואר בכמה מקומות ששם ישראל ע"ש המעלה והחשיבות ושם יעקב ע"ש העקב ושפלות ולזה בק"ש מתחיל שמע ישראל באם קרא כדינו אבל כשאינו קורא כהוגן כהך דקורא ק"ש ומרמז בעיניו כו' נקרא בשם יעקב וקאמר ולא אותי קראת בק"ש שלא נתכוונת בקריאתך ושמעתי בזה ע"פ המדרש כשבא יעקב למצרים כתיב וירא יוסף וגו' ויבך על צואריו וגו' ויעקב לא נפל שקרא את שמע ע"כ וז"ש ולא אותי קראת יעקב שלא רמז בעיניו כו' ולא הפסיק בק"ש וק"ל.

כי תועבת מצרים כל רועה צאן (מ"ו ל"ד), פירשו קמאי שהיו מאוסים אלו השוחטים אותם לאכילה, דודאי היה גם למצרים צאן לרוב כדכתיב בכמה מקראות, והם אכלו רק בקר. א.ה. ז"ל הדר זקנים תועבת מצרים כל רועה צאן. כן הפשט כי מאוסים להם כל רועי צאן לפי שאין אוכלין מהם. אכן קשה דהא צאן היו תועבה שלהם והיאך היו מאוסים בעיניהם. וי"ל דה"ק כל רועי צאן דאכלי מן הצאן ומצינו נמי רועה שר"ל מזון כלומר האלקים הרועה אותי דמתרגמינן דון יתי. וכ"כ הרד"ק וז"ל לפי שאין רועים אותם אלא לאכול את בשרם, ומצרים לא היו מגדלין מהם אלא מעט לגזה ולחלב, ועיין באבן עזרא שכתב וז"ל כי בימים ההם לא היו המצרים אוכלים

וראיתי להעתיק בזה דברי הזהר וז"ל בא וראה חכמתו של יוסף דכתיב ומקצה אחיו לקח חמשה אנשים ולימד אותם לומר אנשי מקנה היו עבדיך וכי מלך שהיה מושל על כל ארץ ויועץ למלך יעשה כזאת, שעשה לאחיו שישנאו אותם ולא יחשבו אותם, אלא ודאי תועבת מצרים יראתם ואלהותם נקרא כך, וע"כ כתוב הן נזבח את תועבת מצרים וגו', אמר יוסף כל מיטב מצרים היא ארץ רעמסס וזאת הארץ הפרישו לאלהותם למרעה וללכת בה בכל תענוגי העולם, וכל מצרים היו מחשבים לאותן הרועים לאלהותם, כאלהותם, אעשה לאחי שירשו הראץ הזאת וישתחוו להם המצרים ויחשבו להם כראוי, וזהו שכתוב כי תועבת מצרים כל רועי צאן, מחשבים להם כאלהותם עכ"ל, ועיי"ש המשך הדברים.

כמה ימי שני חייך וגו' ימי שני וגו' מעט ורעים וגו' (מ"ז ח' ט'), עיין רמב"ן במשה"ק מה שהשיב לו יעקב (א.ה. הועתק בסמוך). ובספר שו"ת מים חיים לר' חיים כהן רפופורט כתב דלישנא דשני חייך למידרש אתי כדאמר ספ"ז דיומא ע"א א' שהם שנים של האדם שמתהפכין מרעה לטובה, וקאמר ליה יעקב לפרעה דאי קאמרת שני חיי בדוקא דהיינו שנים של טובה כהך דיומא, על זה השיבו מעט ורעים וכו', ואי לאו דווקא קאמרת, על זה השיבו ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה, א.ה. הכי איתא בגמ' שם כי ארך ימים ושנות חיים ושלום יסיפו לך, וכי יש שנים של חיים ויש שנים שאינן של חיים אמר רבי אלעזר אלו שנותיו של אדם המתהפכות עליו מרעה לטובה.

וז"ל הרמב"ן מעט ורעים היו ימי שני חיי, לא ידעתי טעם הזקן אבינו, מה מוסר הוא שיתאונן אל המלך, ומה טעם לאמר ולא השיגו את ימי שני חיי אבותי, כי אולי עוד ישיגם ויחיה יותר מהם. ונראה לי כי יעקב אבינו זרקו בו שיבה והיה נראה זקן מאד, ופרעה תמה על זקנותו כי אין רוב אנשי זמנו מאריכים ימים כל כך, שכבר קצרו שנותם, ולכן שאל לו כמה ימי שני חייך, כי לא ראיתי כמותך זקן בכל מלכותי, אז ענה יעקב כי ימיו שלשים ומאת שנה, ואל יתמה בהם כי מעט הם כנגד שנות אבותיו שחיו יותר, אבל מפני היותם רעים בעמל ואנחה זרקו בו שיבה ונראה זקן מאד עכ"ל.

בארץ רעמסס (מ"ז י"א), א.ה. העיין של רעמסס בשו"א ולא בפתח, ובפרשת שמות בערי מסכנות כתיב את פיתום ואת רעמסס, והיא נקודה בפתח, ששני רעמסס היו כמש"פ האבן עזרא לעיל פסוק א', ושם בערי מסכנות לא היו גרים בני"י, ומ"מ שמעתי שאמר מו"ר זללה"ה שאין מעכב בקריאה אם החליף וקרא בשו"א במקום בפתח או להיפך.

לחם לפי הטף (מ"ז י"ב), עיין אמרי שפר שהתינוקות דרכן לפרר ולהפסיד, א.ה. וכ"פ הרד"ק וז"ל אוכל שם בפיהם כל היום ואוכלים ומפרפרים הלחם, כמו שארז"ל דרכו של תינוק לפרר (פסחים י'). ואומרים במשל, רקב המעות הבנין ורקב הלחם הטף עכ"ל, ואפשר לכוין כן בפירש"י שכתב לפי הצריך לכל בני ביתם, (וי"ל דלפי הוא כמו לפי רוב השנים, דהיינו כפי הכמות שהיו צריכים, אך נרמז ג"כ לפיהם של הטף). א.ה. וכ"פ המזרחי בדעת רש"י וז"ל לפי הטף לפי הצריך לכל בני ביתם. הוסיף מלת "הצריך", גם פירש "הטף - בני ביתם", מפני שלולא תוספת מלת "הצריך" יהיה המובן מזה שנתן להם ככרות לחם כפי מספר הטף ואין זה המכוון, אלא שנתן להם לחם לפי צורך הטף. ומה שפירש "הטף - לכל בני ביתם" הוא מפני שהטף מורה על הקטנים והקטנות בלבד, ו"כל בני ביתם" מורה על כל הנמצאים בביתם, וזהו הרמוז במלת "ואת כל בית אביו". והכתוב שאמר "לפי הטף" במקום 'כל בני ביתם', הוא מפני שדרך הטף לפרר הלחם שלא לצורך ואמר שאף לפי צורך הטף, שדרכו לפרר ולהשליך, שהוא יותר מכדי צרכו, כלכל, כל שכן לפי הצריך להם.

ועיין רמב"ן (בפסוק י"ח) בפירוש לפי הטף, א.ה. שכתב וזה טעם ויכלכל יוסף לחם לפי הטף, שנתן להם בשנות הרעב כדי צרכם לחם, כי לפי הטף ירמוז כן עיי"ש, ועיין עוד ברמב"ן פרשת תרומה כ"ה כ"ט שכתב וז"ל ויכלכל יוסף, שנתן להם מזון כאשר יכילו, לא העדיף ולא החסיר, רק לחם לפי הטף, וכן כולם, עכ"ל.

ויתום הכסף וגו' (מ"ז ט"ו), בפענח רזא ומושב זקנים לבעה"ת בפרשת מקץ כתב (בפסוק שאול שאל האיש) דיוסף ציוה לקחת מחיר מלא מהעשירים ולא מעניים ולכן תם הכסף בשווה, עיי"ש. א.ה. ז"ל המושב זקנים מי שהיה עשיר נתן לו ביוקר כו' ולעניים מכר בזול שאם לא כן היאך תם כסף העשיר באלף זקוקים בשנתיים עם העניים כי באו כולם אל יוסף בשנה שנייה העניים והעשירים. אבל בפירוש הטור כאן כתב ולא תם הכסף בזמן אחד, כי לעניים תם קודם מלעשירים, אלא כאשר תם גם לעשירים על זה נאמר ויתם הכסף, ובמדרש יש ששרתה רוח נבואה על יוסף וידע מה שיש לכל אחד ואחד ומכר לעשיר ביוקר, ולעני בפחות, לכל אחד כפי מה שהיה לו, שתם כסף העשיר והעני כאחד עכ"ל.

ויתום הכסף וגו' (מ"ז ט"ו), היינו דטענו דבלא"ה ימותו ותשאר התבואה מבלי שתאכל עיין רמב"ן, ולפי זה י"ל שנרמז בפסוק שבאמת בארץ כנען מתו רבים מבלי שיוכלו לשלם, עד שפסק הרעב, שהרי עמהם לא עשה יוסף הסכם זה שיתן להם בעבור אדמתם ויתנו חמישית לפרעה וכו', (וכבר גם לא היה זכות בני"י שתגן עליהם).

ועיין בתוספתא דסוטה פ"ה ג' שאח"כ כשמת יעקב חזר הרעב, ויעיין עוד ברמב"ן שם וב"ח, א.ה. ז"ל הרמב"ן ויתם הכסף מארץ מצרים ומארץ כנען ויבאו כל מצרים אל יוסף וגו', הזכיר כי תם הכסף מארץ כנען, בעבור כי מצרים בבואם אל יוסף יזכירו לו זה, כי אמרו אחרי שנתם הכסף גם מארץ כנען ולא יבאו עוד אליך לשבור, למה נמות נגדך כי אפס כסף ותמיתנו חנם ותשאר התבואה בידך ואין קונה עכ"ל, ועוד הביא הרמב"ן ממדרש רבה פ"ט ט' שחזר הרעב בימי יחזקאל עיי"ש.

ויקן יוסף וגו' (מ"ז כ'), עיין תורת חיים חולין צ"ב א' דהיינו דכתיב מבית עבדים שכל אנשי מצרים נמכרו לעבדים, וישראל היו גזולים בידם ולשון מושאל היו נקראים עבדים. א.ה. עיי"ש בתורת חיים שכתב וז"ל ונראה דכולה ענינא להכי נכתב ואת העם העביר אותו לערים כדאמרן שלא יאמרו לישראל גולים אתם. וכי היכי שלא יאמרו מצרים לישראל עבדים משועבדים אתם לפרעה לכך קנאן לעבדים דישראל עבדים לפרעה הו' ולא למצרים דמצרים גופייהו עבדים לפרעה היו כדפירש רש"י ז"ל בפרשת יתרו גבי אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים עכ"ל עיי"ש.

ואת העם וגו' רק אדמת הכהנים וגו' (מ"ז כ"א כ"ב), עיין חולין ס' ב' שעשה כן כדי שלא יהו קורין אותם גולים, ועיי"ש בתפארת יעקב דמאי דכתיב שאת אדמת הכהנים לא קנה היה זה לפי שידע יוסף שיהיה אח"כ שיעבוד בבנ"י, ועל ידי מה שהנהיג זה, יידעו המצרים שלא ישתמשו בשבט לוי.

רק אדמת הכהנים וגו' (מ"ז כ"ב), בתרגום יונתן איתא לשון זה (מתורגם ללה"ק) רק אדמה של הכמרים לא קנה בגלל שראו לו זכות בזמן שרצה אדונו להרגו והצילוהו מדין מות וגם כי חלק אמר לתת להם מאצל פרעה ואכלו את חלקם שנתן להם פרעה בעבור כן לא קנו את אדמתם, ועיין ברא"ש ובבעה"ת העובדא איך הצילוהו.

{בניו ובני בניו (מ"ו ז)}, אמר המעתיק ראיתי לציין דברי המבי"ט ח"ב סכ"ח שהשיב על מי שקנה זכות קבורה לו ולבני בניו דה"ה דור רביעי כדחזינן דקראי חשיב דור רביעי בשבעים נפש דבני בניו, דכתיב בניו ובני בניו ואתו וכתוב ויהיו בני פרץ חצרון וחמול והם דור רביעי, וכבר כתב השבות יעקב ח"א סי' קע"ג דלשון תורה לחוד, ושפיר י"ל דאין לכלול יותר מהכתוב בשטר (וגם בתורה זימנין בעי' קרא יתירא).

א.ה. במה שכתב רש"י שיעקב לא נפל על צוארי יוסף ולא נשקו, ואמרו רבותינו שהיה קורא את שמע, ראיתי להעתיק דברי הגור אריה שכתב וז"ל והקשו למה יוסף לא קרא קריאת שמע כיון ששעת קריאת שמע היה כו', אמנם יש לדעת ענין קריאת שמע שהיה קורא ובוזה יתורץ מה שלא היה קורא יוסף קריאת שמע, לפי שכאשר בא יעקב וראה את יוסף בנו מלך, בא בלבו אהבתו ויראתו של הקדוש ברוך הוא איך מדותיו הם טובות ושלימות, ומשלם שכר טוב ליראיו. וזהו מדת החסידים אשר יקרה להם טוב מתדבקים אל הקדוש ברוך הוא על הטובות והאמת שעשה עמהם. וזהו קריאת שמע שבו נזכר ייחוד מלכות שמים (דברים ו, ד) ואהבתו (שם שם ה). וראוי היה לקרות קריאת שמע כאשר בא אליו יוסף אחר הצער הגדול אשר היה לו בעבורו, ועתה ראה אותו מלך, היה אוהב את הקדוש ברוך הוא אשר עושה לו זה, וקבל מלכותו ואהבתו ויראתו, וזהו נכון למבין עכ"ל.

א.ה. העתקתי ממסכת סופרים סופכ"א השייך לפסוק טרוף טורף, תני, מה עשה יעקב אבינו כשהביאו בניו את הכתונת בדם, לא האמין להן כל עיקר, מניין, דכתיב וימאן להתנחם, לפי שאין מקבלין תנחומין על חי, אבל המת הוא מעצמו משתכח מן הלב, שנאמר נשכחתי כמת מלב, ומה עשה, הלך בהרים, וחצב שנים עשר אבנים, והעמידן שורה, וכתב על כל אחת ואחת שם שבטו ושם מזלו ושם ירחו, היאך כתב על אבן אחת, ראובן טלה ניסן, וכן לכל אבן ואבן, התחיל מראובן ואמר להו, גוזרני עליכם שתעמדו לראובן, ולא עמדו, לשמעון, ולא עמדו, וכן לכל שבט ושבט, ולא עמדו האבנים, וכיון שהזכיר להם שם יוסף, מיד עמדו וכרעו לפני אבן יוסף. ועדיין לא ברור לו הדבר שהוא חי, ועוד הלך ובחן באלומות כדעת הראשון, וכתב עליהן שמות השבטים והמזלות והחדשים ואמר להן, גוזרני עליכם שתשתחוו ללוי שהוא לבוש אורים ותומים, לא עמדו, ליהודה שהוא מלך, ולא עמדו, וכשהזכיר להן יוסף, עמדו וכרעו כולם ליוסף. ועדיין לא נתברר שהוא חי, אלא מן המשמרות, אלישיב הכהן, על שם להשיבו אל אביו, אלקנה, שקנהו פוטיפר, ויוסף הורד מצרימה ויקנהו פוטיפר עכ"ל.

ניתן לקבל את הגליון המלא בכל שבוע בכתובת: coh5479@gmail.com